

N:o 29.

Ank. till Riksd. kansli den 2 mars 1897, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsbidrag för utrotande af ollonborrar.

(R. A.)

I en den 22 sistlidne januari aflåten proposition (n:o 32) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att af de medel, som jemlikt Riksdagens skrivelser den 12 maj 1868 och den 6 mars 1889 blifvit ställda till Kongl. Maj:ts disposition för behöfvandes undsättning vid missväxt eller felslagen skörd eller då allmännare nöd i någon ort af annan orsak uppstått, ett sammanlagdt belopp af högst 50,000 kronor finge för åren 1897, 1898, 1899 och 1900 af Kongl. Maj:t disponeras såsom anslag till bestridande af kostnaderna för utrotande af ollonborrar, att utgå i den mån, motsvarande belopp af enskilde, kommuner, landsting eller hushållningssällskap för ändamålet tillskötes.

Af det vid denna proposition fogade utdrag af protokollet öfver civilärenden inhemtas, att sedan 1890 och 1893 årens Riksdagar på enahanda sätt och vilkor, som nu blifvit föreslagna, till Kongl. Maj:ts förfogande stält hvardera 60,000 kronor att för åren 1890—1896 användas till utrotande af ollonborrar, af dessa medel utbetalts från 1890 års anslag in alles 28,114 kronor 37 öre och från 1893 års anslag tillhopa 16,690 kronor 88 öre, hvilket sistnämnda belopp dock antagligen komme att något ökas.

Statsrådsprotokollet upplyser vidare, att landtbruksstyrelsen i underdånig skrifvelse den 13 januari innevarande år väckt fråga om anvisande af medel för utrotande af ollonborrar jemväl under innevarande och närmast derpå följande år.

Med berörda skrifvelse hade landtbruksstyrelsen öfverlemnat infordrade yttranden i ämnet från den i statens tjänst anstälde instruktör för meddelande af upplysningar i fråga om de för landtbruket skadliga insekter Sven Lampa samt från Kristianstads läns hushållningssällskap, Hallands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott och Malmöhus läns hushållningssällskap.

I sitt yttrande framhöll Lampa, att, ehuru det syntes alldeles påtagligt, att ollonborrarne högst betydligt minskats till antal allt sedan år 1887, då åtgärder mot desamma började vidtagas, det dock vore mindre välbetänkt att ej vidare för ändamålet anvisa statsanslag, hvaraf högst sannolikt följden skulle blifva, att insamlingen af ollonborrarne komme att afstanna eller möjligen blott lamt bedrifvas samt betydliga förluster uppstå, innan allmänheten åter blefve öfvertygad om utrotningsarbetets nytta och nödvändigheten att därför vidtaga verk samma åtgärder, men att deremot, om statsbidrag fortfarande stode till buds, insamlingen antagligen komme att fortsättas eller genast återupptagas, så snart ollonborrar någonstädes komme att uppträda i sådan myckenhet, att befolkningen i orten funne insamlingen af dem vara ett lönande arbete. Härigenom kunde också, enligt instruktörens förmenande, åstadkommas den verkan, att skadedjuren hölles inom tillbörliga gränser för en längre tidrymd, på samma gång som hvad staten härför uppoffrade i penningbidrag blefve en ren obetydlighet i jmförelse med den nytta, insamlingens fortsättande eller hastigare återupptagande skulle medföra.

Kristianstads läns hushållningssällskap anförde, att, ehuru ollonborrarne inom länet på grund af de kraftiga åtgärder till deras utrotande, som under tre på hvarandra följande svärmningsperioder vidtagits, i afsevärd grad minskats, desamma ännu uppträdde flerstädes inom länet i oroväckande myckenhet. Så hade exempelvis i Östra Sönnarlöfs socken af Gärds härad under 1896 års vår insamlats 11,974,2 kilogram ollonborrar för en kostnad af 2,224 kronor 14 öre. Visserligen hade det anslag af 18,000 kronor, som genom nådiga brefvet den 24 november 1893 tillerkänts hushållningssällskapet, icke användts till hela sitt belopp för att ersätta hälften af de utgifter, 22,389 kronor 48 öre, som länets kommuner under de senaste fyra åren fått vidkännas för ollonborrharnes utrotande, men dels hade vissa socknar, inom hvilka ollonborrar upp-

trädde i stor myckenhet, alldeles underlåtit att vidtaga några åtgärder till deras utrotande, dels ock andra socknar antingen bestämt priset för deras insamling så lågt, 4 öre för litern, att endast barn nöjt sig med den ringa dagspenning, som derigenom kunnat förtjenas, eller ock anslagit en bestämd summa, som icke fått öferskridas, så att t. ex. i en socken den anslagna summan, 300 kronor, åtgått första dagen af 1896 års svärmning, hvarefter insamlingen måst upphöra. Då sällskapet på goda grunder kunde antaga, att insamlingen af ollonborrar skulle under kommande svärningsperioder bedrifvas på ett kraftigare sätt än hittills, och att priset för insamling af ollonborrar skulle sättas så högt, att skadedjuren i afsevärd mån minskades, ansåge sällskapet, att länet under de närmaste fyra åren behöfde ett statsanslag af 18,000 kronor eller samma belopp, som varit länet anvisadt för de senast gångna fyra åren.

Hallands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott hade, då det vore all anledning antaga, att ollonborrar och deras larver fortfarande komme att anställa härjningar inom länet, särskildt under år 1899, då å nyo ett s. k. svärningsår inträffade, funnit det särdeles önskvärdt, att Hallands län för åren 1897—1900 erhöle för ändamålet statsbidrag; och ansåg utskottet, med hänsyn dertill att intresset för insamling af ollonborrar sannolikt komme att ökas hos befolkningen, att statsbidraget för nämnda år borde beräknas till omkring 8,000 kronor.

Malmöhus läns hushållningssällskap meddelade, att de medel, som af kommunerna inom länet under de senare svärningsåren utgifvits för ollonborrars utrotande, uppgått till mellan 12,636 kronor 71 öre och 13,261 kronor 47 öre, men deremot icke yttrat sig rörande frågan om behovet af ytterligare anslag för ändamålet.

För egen del ansåg landtbruksstyrelsen, att den osäkerhet, som i fråga om ollonborrarnas härjningar för närvarande gjorde sig gällande och möjligheten att sådana fortfarande kunde komma att flerstädes inom landet ega rum borde mana till försigtighet, då det gälde att indraga eller minska ett statsanslag, som visat sig medföra så mycken nytta som det ifrågavarande. Om också möjligt och till och med antagligt vore, att under de närmaste åren ollonborrar icke skulle inom landet uppträda i så stor mängd, som under de närmast föregående fyraårs- och treårsperioderna, ansåge styrelsen likväl, att nödig omtanke för ifrågavarande angelägenhet påkallade anvisandet af lika stort anslag som för båda dessa perioder, så att icke i händelse af behof nödiga medel därför komme att saknas och landet utsättas för vådorna af sådana härjningar från ollonborrarnes sida, som förut egt rum, och sålunda drabbas af stora ekonomiska förluster. I stället syntes ett

stadigt framgående på den bana, som statsmagterna i förevarande afseende redan beträddt, böra kunna försäkra landet om en allt större trygghet för dylika olyckor och med allt mindre kostnad för statsverket slutligen leda till ett fullständigt öfvervinnande af den för landtbruket stora fara, mot hvilken nu ifrågavarande skyddsåtgärder vore afsedda att vidtagas, och hemställde styrelsen för den skull, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga erforderliga åtgärder för att ett sammanlagdt belopp af högst 60,000 kronor måtte kunna för åren 1897, 1898, 1899 och 1900 disponeras såsom anslag till bestridande af kostnaderna för utrotande af ollonborrar att utgå under enahanda vilkor, som gäلت i fråga om förut anvisade belopp.

Med hänsyn särskildt dertill, att för Hallands läns hushållnings-sällskap, åt hvilket för perioden 1893—1896 anvisats 18,000 kronor, nu icke af sällskapets förvaltningsutskott ifrågasatts större statsbidrag än 8,000 kronor, har departementschefen ansett beloppet kunna utan olägenhet nedsättas till 50,000 kronor.

Hvad den s. k. undsättningsfondens storlek angår, är utskottet i tillfälle meddela, att för fondens räkning i riksgäldskontoret för närvarande inestå 890,514 kronor 56 öre.

Då erfarenheten synes hafva ådagalagt nyttan af de åtgärder, som hittills vidtagits för utrotande af ollonborrar, har utskottet ansett medel fortfarande böra finnas till disposition, att i mån af behof för ändamålet användas, och vill utskottet på grund häraf tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag om anvisande af sådana medel.

Utskottet hemställer för den skull,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 2 mars 1897.

På statsutskottets vägnar:

Chr. Lundeberg.
